

SNAKK!

- digitale samtalekort om barn og unges digitale liv

Elena Kristian, høskolelektor, Nasjonalt senter for engelsk og fremmedspråk i opplæringen

Snakk! er en ressurs som åpner for refleksjon og samtale omkring unges digitale liv. Innholdet er hovedsakelig rettet mot barn og unge mellom 10 og 14 år, men kan også passe til både eldre og yngre aldersgrupper. Verktøyet består av tre informasjonsvideoer og tilhørende samtalekort.

I denne teksten ser vi på hvordan samtalekortene kan brukes i engelsk- og fremmedspråkundervisningen.

Kilde: <https://tenk.faktisk.no/artikkel/om-snakk>

Samtalekortene er laget av Tenk, skoleavdelingen til Faktisk.no – Norges første og eneste faktasjekkorganisasjon – med utgangspunkt i funn fra det EU-finansierte forskningsprosjektet DigiGen. Navnet DigiGen viser til den digitale generasjonen, altså den generasjonen av unge som aldri har opplevd en verden uten internett, smarttelefoner og sosiale medier. Prosjektet har undersøkt hvordan digitalisering og teknologiutvikling påvirker barn og unges liv, og ser både på de positive aspektene av ny teknologi og på utfordringene den fører med seg. Prosjektet består av forskere

fra OsloMet og NOVA samt forskningsinstitusjoner i syv europeiske land (<https://digigen.eu/>).

Internett, gaming og sosiale medier er en viktig del av barn og unges identitetsbygging. For de voksne kan det være vanskelig å få et innblikk i barns digitale liv og vite hvordan de kan prate med barn og unge om det som skjer på skjermen. For barna kan det være vanskelig å snakke med de voksne om en verden de voksne verken kjenner til eller kjenner seg igjen i. Samtidig viser forskning at voksne må ta del i og vise interesse for barnas digitale liv.

Snakk!-samtalekortene er delt inn i tre temaer: digital hverdag, gaming og sosiale medier. Kortene er hovedsakelig ment for barn og unge mellom 10 og 14 år, men kan passe til både eldre og yngre aldersgrupper. Mediebruk er et område innenfor temaet folkehelse og livsmestring, og læreplanverket sier at «i barne- og ungdomsårene er utvikling av et positivt selvbilde og en trygg identitet særlig avgjørende» (Utdanningsdirektoratet, 2017). LK20 har en ambisjon om at elevene skal utvikle sin egen identitet, være ressurs i samfunnet og utvikle sin forståelse av verden (jf. Utdanningsdirektoratet, identitet og kulturelt mangfold). Engelsk- og fremmedspråkfaget skal bidra til å gjøre elevene til trygge språkbrukere som kan bruke språk for å lære, kommunisere og knytte bånd til andre, og skal medvirke til å forebygge fordommer. Problemstillingene og spørsmålene i Snakk!-kortene tar hensyn til elevene selv, deres kommuni-

kasjonsmønstre, deres forhold til andre og deres perspektiv på verden, så derfor ser vi på disse kortene som en god undervisningsressurs.

Før dere bruker kortene, er det lurt å snakke sammen om hvor viktig det er å respektere andres meninger og å uttrykke sine egne meninger på en respektfull måte. Det er også fint å si at dersom det er noen som ikke ønsker å svare på alle spørsmålene, så er det helt greit. Når dere gjennomfører aktiviteten, er det viktig at også de voksne deler sine tanker og erfaringer og svarer på spørsmålene. Da blir terskelen for å gjøre det samme lavere for barna. Bruk god tid på oppfølgings-spørsmålene på kortene for det er gjerne gjennom disse man virkelig får til god dialog, refleksjon og innsikt. Det bør være maks fire elever i hver samtalegruppe.

Samtalekortene, som kan brukes digitalt eller skrives ut, inneholder sitater, spørsmål, situasjoner og dilemmaer som kan brukes som utgangspunkt for samtale. Foreløpig finnes kortene bare på norsk og engelsk, men Fremmedspråksenteret har tatt initiativ til et samarbeid med Tenk-prosjektet om å oversette kortene til fransk, kinesisk, russisk, spansk og tysk fordi vi tror de kan være et godt utgangspunkt også for samtaler på fremmedspråk på nivå I og II. <https://tenk.faktisk.no/Snakk>

Bruk av Snakk!-kortene i engelsk-undervisningen

Engelsk er et fag hvor kulturforståelse, kommunikasjon, danning og identitets-

utvikling står sentralt. Det å kunne gi uttrykk for egne følelser, tanker, erfaringer og meninger skal være en del av elevenes kompetanse (jf. Utdanningsdirektoratet, folkehelse og livsmestring), og kortene inviterer elevene til å diskutere sine egne valg på sosiale medier og under gaming:

*“TikTok makes me happy”.
“When I game I feel good”.
Agree? Disagree? Discuss.*

*“Which gamers do you look up to the most?”
Explain and elaborate.*

“Would you say “hi” to all your digital friends face-to-face?”

Det «å håndtere situasjoner som krever språk- og kulturkompetanse kan gi elevene mestringsfølelse og bidra til at de utvikler et positivt selvbilde og en trygg identitet» (Utdanningsdirektoratet, 2020). Det å kunne ta egne valg, diskutere, si seg enig eller uenig med andre, være bevisst på sin egen rolle i samhandling med andre og utvikle forståelse for andre er en del av det tverrfaglige temaet demokrati og medborgerskap i engelskfaget (Utdanningsdirektoratet, 2020).

*“Should the opinion of children or adults count the most when deciding how much screen time should be allowed?”
Explain and elaborate.*

*“I think about how I act towards others on social media”.
Explain and elaborate.*

*“Would you say “hi” to all your digital friends face-to-face?”
Explain and elaborate.*

Kortene på engelsk kan brukes i undervisningen både som kommunikasjons- og som en integrert aktivitet hvor elevene bruker strategier for å formidle synspunktene sine og respondere på andres meninger og synspunkter, for eksempel i begynnelsen eller på slutten av timen. Kortene kan også brukes som en selvstendig aktivitet om et tema som angår unges digitale liv. Her kan produktet være for eksempel en podkast eller en paneldebatt der elevene er aktører og uttrykker ulike meninger og synspunkter om temaet.

Et av kompetansemålene i engelsk på 10. trinn er at elevene skal «utforske og videreformidle innhold i engelskspråklige kulturelle uttrykksformer fra ulike medier knyttet til egne interesser» (Utdanningsdirektoratet, 2020). Samtalekortene åpner for diskusjoner om aktuelle temaer som

også gir rom for at unge kan gi uttrykk for sine egne opplevelser og synspunkter:

“What is trending on social media now?”

“Which social media do you like the most?”

“Name two things that annoy you on social media”.

*“Rank the games you use according to which ones you like best”.
Explain and elaborate.*

*“Boys and girls are treated differently in the gaming world”.
Agree? Disagree? Discuss.*

Bruk av Snakk!-kortene i fremmedspråkundervisningen

På nivå I skal elevene ifølge læreplanen «kunne fortelle om dagligliv og opplevelser og uttrykke meninger, også spontant og [...] kunne delta i enkle samtaler i dagligdagse situasjoner om aktiviteter og kjente emner» (Utdanningsdirektoratet, 2020). På nivå II skal elevene kunne samtale i en rekke dagligdagse situasjoner om kjente og faglig relevante emner og muntlig forklare faglig relevante emner, skildre opplevelser, hendelser og planer og begrunne meninger, også spontant (Utdanningsdirektoratet, 2020). Vi tenker

¿Dónde lees las noticias
y qué te interesa?

Quelles applications
utilises-tu le plus
et le moins ?

你最喜欢的社交媒体是什么？

Расскажи о трех
инфлюэнсерах, за
которыми ты следишь. Как
они вдохновляют тебя?

Welche Apps oder Sites
verwendest du, um
Nachrichten zu lesen,
die dich interessieren?

Quelle vidéo regardée
aujourd'hui pourrais-tu
me recommander ?

at bruk av mobiltelefon, skjermtid, trender, forhold mellom mennesker og sosiale medier er aktuelle samtaletemaer både blant ungdommer og generelt i media, og at det derfor er relevante emner å ta opp i fremmedspråkundervisning.

Samtalekortene kan lett tilpasses til elever på ulike språknivåer, for flere av spørsmålene kan besvares på en enkel måte, blant annet de såkalte dilemmaspørsmålene, som ikke alltid trenger så mye forklaring og utdypning på nivå I i fremmedspråk:

Spillereglene er enkle: Elevene deles i grupper på maks fire. En elev trekker et kort, leser høyt og svarer på spørsmålet eller kommer med noen utsagn om påstanden. Deretter svarer de andre elevene i gruppa på det samme spørsmålet eller kommenterer den samme påstanden. Her er det viktig å huske at barn og unge har

krav på privatliv, så hvis det er noen spørsmål de ikke ønsker å svare på, kan de si pass og trekke et nytt kort.

Snakk-kortene er et nyttig verktøy i språkundervisningen som bidrar til å gi elevene et større ordforråd, og de kan være et godt utgangspunkt for samtaler om elevenes digitale liv, gaming og sosiale medier. Kortene kan derfor være et nyttig

supplement både i undervisningen og til vurdering i engelsk og fremmedspråk. Nedenfor følger det noen eksempler på bruk av disse temaene i sentralt gitt eksamen i fremmedspråk.

Fransk I

I en skriveoppgave på nivå I skulle elevene skrive en kort tekst med utgangspunkt i et bilde. De skulle svare på følgende

Открытый профиль в
Instagram или открытая
дверь дома?

50.000 Follower auf TikTok
oder 5 sehr gute Freunde im
Leben haben?

Présenter quelque chose
sur YouTube ou présenter
quelque chose devant
la classe ?

Publicar una foto en un
perfil público o arrojar cien
fotos de ti mismo en
la calle?

spørsmål: Hva ser du på bildet? Hva skjer etter at dette bildet er tatt? Bildet viste en ung mann med mobiltelefon og ryggsekk midt i en gate i en storby. Bildet illustrerer hvordan sosiale medier er blitt en integrert del av hverdagen til mange mennesker, spesielt de unge.

I en annen oppgave ble elevene bedt om å lese en tekst med tittelen « Sans smart-phone, j'ai plus de temps pour vraiment parler avec mes amis ! » (Uten smart-telefonen har jeg mer tid til å virkelig prate med vennene mine!) og ta stilling til ulike påstander.

Spansk II

I en leseoppgave om Ac2ality skulle elevene lese en tekst og velge riktig svaralternativ på fem spørsmål. Teksten er relevant fordi den handler om et aktuelt interesseområde for mange unge. Ac2ality er en populær spansk TikTok-kanal som fokuserer på underholdning og humor. Innholdet er på spansk og retter seg hovedsakelig mot et spanskpråklig publikum.

Her er noen av spørsmålene:

1. Hva slags innhold presenteres på TikTok-kanalen Ac2ality?

Saker som ikke får plass i andre medier

Nyheter presentert på en enkel måte

Nye trender for ungdom

2. Ta stilling til om påstandene er riktige eller gale Du må lage opptil 4 koblinger

	Riktig	Galt
Sandra har vært uten telefon i over et år	☐	☐
Ifølge Sandra er det kun fordeler med å leve uten smarttelefon	☐	☐
Sandra oppfordrer alle til å bruke mindre tid på smarttelefonen	☐	☐
Sandra opplever at hun gjør det bedre på skolen	☐	☐

Oppsummering

SnakkI-kortene kan være en nyttig ressurs i engelsk- og fremmedspråkundervisning. Kortene kan brukes til kommunikasjons-trening og undervisningsvurdering i engelsk-faget i områdene digitale liv, gaming og sosiale medier, og de kan brukes i selvstendige tverrfaglige prosjekter eller i undervisningsopplegg om relevante temaer.

LITTERATUR

Utdanningsdirektoratet (2017). Tverrfaglige temaer. Oslo. <https://www.udir.no/lk20/overordnet-del/prinsipper-for-laring-utvikling-og-danning/tverrfaglige-temaer/folkelshese-og-livsmestring/?lang=nob>

Utdanningsdirektoratet (2017). Identitet og kulturelt mangfold. Oslo. <https://www.udir.no/lk20/overordnet-del/opplaringens-verdigrunnlag/1.2-identitet-og-kulturelt-mangfold/?lang=nob>

Utdanningsdirektoratet (2020). Læreplanen i engelsk (ENG 01-04). Tverrfaglige temaer. Oslo.

<https://www.udir.no/lk20/eng01-04/om-faget/tverrfaglige-temaer?lang=nob>

Utdanningsdirektoratet (2020). Læreplanen i engelsk (ENG 01-04). Tverrfaglige temaer. Oslo. <https://www.udir.no/lk20/eng01-04/om-faget/tverrfaglige-temaer?lang=nob>

Utdanningsdirektoratet (2020). Læreplanen i engelsk. (ENG 01-04). Kompetansemål og vurdering. Oslo.

<https://www.udir.no/lk20/eng01-04/kompetansemal-og-vurdering/kv4?lang=nob>

Utdanningsdirektoratet (2020). Læreplanen i fremmedspråk nivå I. Kompetansemål og vurdering. Oslo.

<https://www.udir.no/lk20/fsp01-03/kompetansemal-og-vurdering/kv776?lang=nob>

Utdanningsdirektoratet (2020). Læreplanen i fremmedspråk nivå II. Kompetansemål og vurdering. Oslo.

<https://www.udir.no/lk20/fsp01-03/kompetansemal-og-vurdering/kv777?lang=nob>